

så omfatter gennemgang af forretningsprotokoller, skabe og lign. i forretningslokaler, hvis dette er nødvendigt for at kunne afgøre, om lovgivningen er overholdt. Bestemmelsen giver kun hjemmel til undersøgelse af lokaler, der helt eller delvis udgør – eller anvendes som – forretningslokaler, hvorimod undersøgelse af lokaler, der udelukkende anvendes til privat bopæl, må ske under iagttagelse af de sædvanlige regler om ransagningskendelse. På den anden side må alt, hvad der findes i forretningslokalet, og som det ikke klart fremgår anvendes udelukkende til privat brug, kunne undersøges. Under kontrolbesøget kan effekter tages i forvaring eller beslaglægges efter retsplejelovens almindelige regler herom.

I betænkning nr. 1039/1985 om tvangsindgreb udenfor strafferetsplejen anbefaler udvalget, at det af lovbestemmelser bør fremgå, at borgerne har pligt til at yde vejledning og hjælp til myndighederne, når disse udnytter de beføjelser, som er tillagt myndighederne i loven. Det er på den baggrund fundet hensigtsmæssigt at indsætte en bestemmelse i *stk. 3*, som udtrykkeligt pålægger de i bestemmelsen omhandlede indehavere af erhvervsvirksomheder og de i disse beskæftigede personer efter anmodning at yde myndighederne vejledning og bistand under myndighedernes besigtigelse eller eftersyn.

Til § 77

Bestemmelsen er en konsekvens af lov nr. 191 af 29. marts 1989 om ophævelse af lov om et hovedstadsråd.

Til kapitel 12

Klage og søgsmål

Til § 78

Bestemmelsen afgrænser de afgørelser efter loven m.v., som kan efterprøves af anden administrativ myndighed. Begrebet »afgørelser« i § 78 indebærer først og fremmest, at de forskellige beslutninger, bl.a. af processuel karakter, som myndighederne træffer i forbindelse med de konkrete sager, normalt ikke kan påklages.

I *stk. 1* er hovedreglen, at amtsrådets og kommunalbestyrelsens afgørelser kan påklages. Amtsrådets afgørelser om at lukke arealer for offentlighedens adgang kan dog ikke påklages. Der henvises herved til bemærkningerne til § 27 om inddragelsen af de »grønne råd« i den rekreative planlægning.

Bestemmelsen i *1. pkt.* om påklage af afgørelser efter regler, der fastsættes i medfør af loven, er alene udtryk for en hovedregel. Bestemmelsen udelukker derfor ikke, at det i sådanne regler fastsættes, at visse

afgørelser er endelige, såfremt dette ikke er i strid med udtrykkelige klageretler i loven.

I §§ 42–44 er der fastsat særlige regler for klager over amtsrådenes afgørelser om fredning.

Det følger af almindelige regler, at miljøministerens afgørelser ikke kan påklages, med mindre dette fremgår af loven, således som det er tilfældet for så vidt angår § 60, stk. 2. Dette gælder både de afgørelser, som ministeren træffer som første instans, herunder afgørelser i sager, som ministeren vælger at kalde ind efter lovforslagets § 67, stk. 1, og ministerens afgørelser i klagesager, jf. § 79, 2. pkt. Af oplysende grunde er imidlertid i *stk. 2*, foreslået optaget en regel herom i loven.

Til § 79

Denne bestemmelse fastlægger, hvilke sager der skal afgøres af Naturklagenævnet, og hvilke der skal afgøres af miljøministeren som klagemyndighed.

Det er fastsat, at nævnet skal afgøre sager, som efter nævnets vurdering har en meget væsentlig interesse i forhold til lovens formål. Det er således nævnet, der afgør, om klagen skal behandles af nævnet selv eller ministeren.

Det er ikke anset for muligt i lovteksten at anføre, at afgørelser med hjemmel i bestemte lovregler kan påklages til nævnet, idet den enkelte lovbestemmelse kan fremkalde afgørelser af vidt forskellig betydning. Det er dog i § 42 fastsat, at amtsrådets afgørelser om fredning altid kan indbringes for nævnet. Det samme gælder, jf. § 60, stk. 2, afgørelser om ekspropriation til naturforvaltningsformål og erstatning herfor.

Det følger af bestemmelsen, at de afgørelser, som påklages af miljøministeren, skal behandles af nævnet.

Til § 80

Bestemmelsen fastlægger kredsen af klageberettigede:

Afgørelsen kan for det første påklages af adressaten for afgørelsen, som normalt vil være ansøgeren. Naboer og andre, som har en individuel interesse uden at være ansøgere, vil ikke være klageberettigede. De kan naturligvis i givet fald gå til domstolene.

Endvidere kan afgørelsen påklages af offentlige myndigheder. Det er herved forudsat, at denne klageadgang kun kan udnyttes, når myndigheden har en ressortmæssig interesse heri.

I lighed med hvad der nu gælder efter naturfredningsloven, er også Danmarks Naturfredningsforening klageberettiget.

Endelig er lokale foreninger m.v. klageberettigede, når de kan dokumentere en væsentlig interesse i afgø-